

מפרט מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה', התשע"א

במבחן נבדקים שלושה תחומים על-פי המפורט להלן:

- 1. הבנת הנקרא** – התחום נבדק באמצעות שלושה טקסטים מסוגות שונות, ובעקבותיהם שאלות. השאלות הן מסוגים שונים (כגון שאלות מסוג רב-בררה ושאלות פתוחות). באמצעותן נבדקים ממדים שונים של הבנת הטקסט, המפורטים בטבלה ובנספח.
- 2. הבעה בכתב** – התחום נבדק באמצעות מטלות כתיבה מסוגים שונים, המפורטות בטבלה בעמוד הזה. (מטלת כתיבה העומדת בפני עצמה ומטלות כתיבה בזיקה לטקסטים). מטלות הכתיבה נבדקות על-פי ממדי ההערכה המפורטים בנספח.
- 3. לשון ומטה לשון** – התחום אינו נבדק בפרק נפרד, אלא בזיקה לטקסטים הנכללים בפרקים של הבנת הנקרא ובזיקה למטלות הכתיבה.

תחום	פירוט	משקל יחסי	הערות
1 הבנת הנקרא על-פי תכנית הלימודים* : פרקים ג' ו-ד'	<p><u>סוגי הטקסטים</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> סיפור טקסט מידע (כגון טקסט מכתב-עת או מאנציקלופדיה) טקסט שימושי <p><u>ממדי ההבנה</u></p> <ul style="list-style-type: none"> המשמעות הגלויה בטקסט : איתור מידע המשתמע מתוך הטקסט : היסק והכללה על-פי הטקסט יישום, הערכה וביקורת 	65%–60%	<ul style="list-style-type: none"> אורך טקסט כ-650 מילים. חלק מהטקסטים הם במבנה בלתי רציף. לחלק מן הטקסטים נלווים קטעים חזותיים או מילוליים. הסיפור עשוי לכלול גם מטרות הקשורות לאמצעים ספרותיים (על-פי הפירוט בתה"ל).
2 הבעה בכתב על-פי תכנית הלימודים* : פרקים ג' ו-ד'	<p><u>סוגי הכתיבה</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> סיפור מידוע, תיאור והסבר טיעון ושכנוע <p><u>ממדי ההערכה</u></p> <ul style="list-style-type: none"> תוכן מבנה לשון 	30%–25%	<ul style="list-style-type: none"> מטלות הכתיבה הן בזיקה לטקסט או ללא זיקה אליו.
3 לשון ומטה לשון על-פי תכנית הלימודים* : פרקים ג' ו-ד'	<ul style="list-style-type: none"> מבנה מילה צורות פועל פיסוק מילות קישור <p><u>ממדי השימוש</u></p> <ul style="list-style-type: none"> זיהוי הבנה שימוש 	15%–10%	<ul style="list-style-type: none"> דגש על המשמעות של הצורות/המבנים ועל השימוש בהם. דגש על הבנת התפקידים של הרכיבים הלשוניים אין דרישה לציון הכלל הדקדוקי או להגדרת מושגים דקדוקיים. השימוש בלשון נבדק גם במסגרת מטלות הכתיבה.

* תכנית הלימודים לבית הספר המ"מ והממ"ד "חינוך לשוני: עברית – שפה, ספרות ותרבות" (תשס"ג), ירושלים: האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, התרבות והספורט.

מפרט מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה', התשע"א

נספח למפרט

1. הבנת הנקרא – פירוט ממדי ההבנה	
<p>א. הבנת המשמעות הגלויה בטקסט: איתור מידע (כ-20%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • איתור פרטי מידע המפורשים בטקסט • איתור הגדרות, הסברים ורעיונות המפורשים בטקסט • זיהוי קשרים לוגיים המפורשים בטקסט <p>ב. הבנת המשתמע מתוך הטקסט: היסק והכללה (כ-60%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • הבנת מילים וביטויים בהסתמך על הכתוב בטקסט • הבנת קשרים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט • אֶחָזוֹר מידע: ארגון המידע המופיע בטקסט – מיון פריטים ויצירת קטגוריות • הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט • הבנת קשרים בתוך הטקסט תוך כדי הסתייגות באזכורים • השוואה בין רעיונות, תכונות ופרטי מידע • הבנת טענות-על ומסרים עיקריים • הבחנה בין עובדה ובין דעה בטקסט <p>ג. יישום, הערכה וביקורת (כ-20%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • העלאת השערות בהסתמך על הכתוב • הבעת עמדה מנומקת על הכתוב • יישום הנלמד מן הטקסט בהקשרים אחרים • הבנת התפקידים של רכיבי המבנה • הבנת התפקידים של טקסטים נלווים (כגון שלט, מודעה, מפה, טבלה ואיור) • הערכת מטרתו של הטקסט • הערכת עמדתו של הכותב • הערכת סגנון הכתיבה, כגון זיהוי משלב הלשון וזיהוי האמצעים הספרותיים 	

<p>2. הבעה בכתב – פירוט ממדי הערכה</p> <ul style="list-style-type: none"> • תוכן (50%) <ul style="list-style-type: none"> א. פיתוח התוכן, כגון פירוט, מורכבות, הצגת נקודות ראות שונות ועושר רעיוני ב. צמידות ורלוונטיות למטלת הכתיבה, לנושא ולמטרה ג. מודעות לנמען: הכללת המידע הדרוש לנמען לשם הבנת הטקסט • מבנה (20%) <ul style="list-style-type: none"> א. התאמת המבנה הרטורי לסוג הכתיבה ולדרישות המטלה ב. קישוריות ולכידות: יצירת רצף הגיוני בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים של הטקסט ג. הצגת הכתוב וארגונו (כגון הפרדה בין פסקות ובין הכותרת לטקסט, בהלימה לתוכן) • לשון (30%) <ul style="list-style-type: none"> א. משלב לשון: שימוש בלשון ההולמת את הנושא, את הנמענים ואת המטרה, כפי שהם מוגדרים במטלת הכתיבה ב. אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות ג. תחביר: מבנה משפט תקין, התאם דקדוקי (מין, מספר וכד'), שימוש נכון במילות יחס ד. פיסוק: שימוש הולם בסימני הפיסוק (נקודה, סימן שאלה, נקודתיים, סימן קריאה ומירכאות) ה. כתיב: הפרדה בין מילים, אי-השמטת אותיות והיעדר טעויות 	<p>.2</p>
<p>3. לשון ומטה לשון</p> <ul style="list-style-type: none"> • חיפוש מילה במילון לפי סדר אלפביתי, חיצוני ופנימי • זיהוי מבנה מילה, תחיליות וסיומות (כגון כינויים חבורים) • יחסי משמעות בין מילים: נרדפות וניגודיות • הבנת המושג "שורש" ותפקידו (משפחות מילים) • זיהוי זמנים וגופים של הפועל ושימוש תקין בהם • התאמה במין ובמספר בין שמות עצם, פעלים ושמות תואר • הבנת המשמעות של מילות הקישור (כגון אך, אבל, לכן, משום ש..., טרם) • הבנת התפקיד של סימני הפיסוק (נקודה, סימן שאלה, נקודתיים, מירכאות, סימן קריאה ושלוש נקודות) 	<p>.3</p>